

SÄKENIÄ

Sosialistinen kuukausijulkaisu

Ilmeetty kuukausittain, Fitchburgissa, Mass., Raivaajan kustannuksella

Toimittaja: MOSES HAHN

Published every Month, by Raivaaja Pub. Co., Fitchburg, Mass.

“ Kansainvälinen katsaus ”

Kommunistisen internationalen liittymisehtojen vaikutus maailman sosialistiseen työväenliikkeeseen.

Säkenien edellisessä numerossa julkaisimme muutamia tärkeimpiä Kommunistisen Internationalen toisen kongressin päätöksiä, m. m. ne 21:si liittymisehtoa, jotka näyttävät tulleen hyvin kohtalokkaiksi kansainväliselle sosialistiselle työväenliikkeelle. Se lyhyt aika, mikä on kulunut Kommunistisen Internationalen liittymisehtojen tunnetuiksi tulemisesta on riittänyt osoittamaan, ettei yksikään niistä sosialistipuolueista, jotka ennemmin olivat ilmoittaneet yhtyvänsä ehdolta tai ehdoilla Kommunistiseen Internationaleen, liittymisehtojen tiedoksi tultua tule kokonaisuena yhtymään.

Italia. — Italian sosialistipuolueen toimeenpaneva komitea ryhtyi ensimmäiseksi käsittelemään Kommunistisen Internationalen ehtoja. Kokonaisen viikon kestäneiden neuvottelujen jälkeen puoluehallinto seitsemällä äänellä viitti ääntä vastaan päätti hyväksyä Moskovan liittymisehdot. Amerikkaan tulleiden sähkösanomien mukaan toimeenpanevan komitean enemmistö hyväksyi kaikki 21 ehtoa, kun taas Englannin Labour Leaderin mukaan se hyväksyi kaikki muut ehdot, paitsi sitä, jossa vaaditaan kalkkien maltillisten ”johtajain” puolueesta erottamista.

Mielenkiintoisempia seikkoja Italian voimakkaan sosialistipuolueen kokouksessa oli se seikka, että puolueen pää-äänenkannattajan Avantin vastaava toimittaja ja puoluehallinnon jäsen, Serrati, joka edusti Italian sosialistipuoluetta Kommunistisen Internationalen toisessa kongressissa, toimeenpanevan komitean kokouksessa vastusti ehtojen hyväksymistä ja äänesti niitä vastaan. Kun enemmistö toimeenpanevasta komiteasta meni ehtojen hyväksymisen puolelle, hän erosi Avantin toimituksesta ja puoluehallinnosta, mutta suostui toimeenpanevan komitean vaatimuksesta olemaan paikallaan seuraavaan puoluekonventioniin asti, joka pidetään Florencessä tämän kuukauden loppupuolella.

Toimeenpanevan komitean kokouksen jälestä kokoontui Italian sosialistipuolueen eduskuntaryhmä Triestessä harkitsemaan Venäjällä tutkimusmatkoilla käyneen sosialistisen lähetystön raporttia, jonka m. m. Serrati on alikirjoittanut ja jossa melko synkin värein kuvailtiin Venäjän taloudellista tilannetta. Raportti yleispiirteissään on samanlainen kuin Englannin työväen lähetystön raporttikin, joka on julkaistu Raivaajassa. Kokous päätti tukea venäläisiä tovereitaan taistelussa yleismaailmallista taantumusta vastaan.

Lokakuun puolivälissä pitivät Italian sosialistipuolueen maltilliset ainekset n. s. Turatin, Modiglianin ja d'Argonan ryhmäkokouksen Reggio Emiliessä, jossa kokouksessa ryhmä valmistautui ja järjesti ohjelmaa tulevaa puoluekokousta varten. Ryhmä laati vaatimuksikseen seuraavaa:

Sosialistipuolue on pidettävä yhtenäisenä vieromatta ketään yksilöitä. Kolmanteen Internationaleen on kuuluttava, mutta vaadittava puolueelle autonomia sisäisissä asioissa.

Anarkistit ja syndikalistit eroitettava puolueesta. Puolueen on kannatettava köyhälistön diktatuuria, mutta ei välttämättömästi venäläisen mallin mukaista.

Väkivaltaa ei tuomita, mutta sitä käytetään vain viimeisenä keinona. Jos sosialistit menevät hallitukseen, yhteistyötä porvariston kanssa ei ole suvaittava.

Italian sosialistipuolueen hajaantumisen vaara on täten hetkellisesti vältetty, mutta tietämätöntä on miten käy sosialistien puoluekokouksessa, jossa lopullinen taistelu käydään eri ryhmien välillä. Väitetään, että enemmistö Italian sosialisteista on maltillisten kannalla ja vastustavat Moskovan liittymisehtoja. Puolueen eduskuntaryhmästä on viitisenkymmentä ehtojen hyväksymisen kannalla ja jällelläolevat toista sataa edustajaa vastustavat niitä. Joltakin taholta on väitetty, että saakoonpa kumpi ryhmä tahansa enemmistön puoluekokouksessa, hajaannusta ei voida välttää.

Saksa. — Kommunistisen Internationalen liittymisehdot aiheuttivat Saksan Itsenäisen Sosialistipuolueen kahtia jakaantumisen puolueen kokouksessa, joka pidettiin Halleissa lokakuun 12 ja sitä seuraavina päivinä. Jo ennen puoluekokouksen kokoontumista Saksan Itsenäisen Sosialistipuolueen keskuudessa, sen sanomalehdissä ja julkisissa kokouksissa, käytiin kiivasta väittelyä Moskovan liittymisehtojen johdosta. Kommunistisen Internationalen toisessa kongressissa olleista neljästä edustajasta kaksi — Däuming ja Stöcker — olivat liittymisen kannalla ja toiset kaksi Ditmann ja Crispien vastustivat liittymistä, koska se, kuten Crispien lausui, saattaisi Saksan köyhälistön luokkataistelun ulkoapäin määrättäväksi.

Itsenäisten sosialistien puoluekokoukseen oli saapunut myös Kommunistisen Internationalen toimeenpanevan komitean puheenjohtaja Georg Zinojev ja todennäköistä on, että hänen neljättä tuntia kestänyt puheensa saattoi kokouksen enemmistön kannattamaan Moskovan liittymisehtoja. Useita päiviä kestäneen myrskyisen keskustelun jälkeen kokous 237 äänellä 156 ääntä vastaan hyväksyi liittymisehdot. Ehtoja vastaan äänestänyt ryhmä, jota johtivat veteraanisocialistit Ledebour, Crispien, Ditmann, y. m. poistui kokouksesta, selittäen että kokouksen enemmistö päätöksellään on erottautunut Saksan itsenäisestä sosialidemokraattisesta puolueesta ja liittynyt Saksan kommunistipuolueeseen. Vähemmistöryhmä piti tämän jälkeen oman kokouksen, jossa päättivät jatkaa toimintaansa itsenäisenä sosialidemokraattisena puolueena puolueen oman ohjelman mukaisesti. Sen puheenjohtajiksi valittiin Ledebour ja Crispien. Enemmistöksi jääneen ryhmän puheenjohtajiksi valittiin Däuming ja Hoffmann.

Itsenäisen sosialidemokraattisen puolueen kokous ja hajaannus oli kuitenkin vasta alkunäytös katkeralle taistelulle siitä, kumpi ryhmä saa pitää puolueen nimen, sen rahastot ja sanomalehdet ja ennen kaikkea kumpi ryhmä saa suurimman osan puolueen 900,000 jäsenestä. Puolueen suurimmat lehdet, Berlinin Die Freiheit ja Leipziger Volkzeitung ovat nyt vähemmistöksi jääneen maltillisen ja Moskovan liittymisehtoja vastustavan ryhmän hallussa ja jotkut Saksan poliittilista tilannetta tuntevat henkilöt hajaannuksen tapahtuessa ennustelivat, että jos yleisäänestys Moskovan ehtojen hyväksymisestä toimitettaisiin heti, ei olisi epäilystäkään, etteikö jäsenistön enemmistö vastustaisi niiden hyväksymistä. Itsenäisen sosialistipuolueen 81:stä valtiopäivämiehestä on 59 vähemmistön kannalla ja 22 K. l:n kannattajaa.

On vaikea sanoa minkälaisiksi Saksan puolueolot tämän jälkeen kehittyvät. Moskovan kuuluisissa 21:ssä ehdossa nimenomaan määrätään, että kommunisti-

Leninin yksityissihteerit.

seen Internationaleen liittyvien puolueiden kaikissa maissa on muutettava nimensä "kommunistipuolueeksi". Tämä merkitselsi sitä, että Moskovan liittymisehtojen kannattajain on liityttävä Saksan Kommunistipuolueeseen, joka on jo Kommunistisen Internationalen täysivaltainen jäsen. Kommunistisen Internationalen puheenjohtaja Zinovjev puheessaan Saksan itsenäisten sosialistien kokouksessa taas lausui, ettei Moskovan ohjelmaa tarvitse ottaa niin kirjaimellisesti. Tätä Zinovjevin lausuntoa voitaneen tulkita sitenkin, että Saksan itsenäisten sosialistien enemmistöksi jäänyt Moskovan liittymisehtoja kannattava ryhmä saa pitää vanhan nimensä ja sillä perusteella jatkaa taistelua puolueen sanomalehtien y. m. laitosten haltuunsa saamiseksi. Se myös voi olla myönnöty Zinovjevin puolesta, että hänen laatimansa ehdot, joiden piti olla "lukkona Kommunistisen Internationalen ovella", etteivät keskustalaiset sinne pääse, ovat käytännössä mahdottomat, tai sitte se oli vain joustava poliittinen tempu, jolla hän tahtoi vaikuttaa kokouksen edustajiin.

Muuten ei voi muuta kuin surkutella tämän hajaantumisen johdosta, minkä Kommunistisen Internationalen ehdot aiheuttivat Saksan mahtavassa itsenäisessä sosialistipuolueessa. Puhumattakaan järjestön kahtia jakaantumisesta näillä ehdoilla on se tuhoisa vaikutus, että kummankin ryhmän toiminta lähitulevina aikoina rajoittuu yksinomaan keskinäisiin taisteluihin ja kapitalismi jää rauhaan ajalla, jolloin kaikkein kipeimmin kaivattaisiin työläisten riveissä yksimiellisyyttä.

Ranska. — Ranskan sosialistipuolueessa, joka viime talvena Strassburgissa pitämässään kokouksessa päätti erota Toisesta Internationalesta ja ryhtyä järjestämään sellaista Internationalea, jossa olisivat jäsenenä kaikki silloin Moskovan Internationaleen kuuluvat puolueet ja myös ne puolueet, jotka ovat eronneet toisesta Internationalesta liittymättä kuitenkaan kolmanteen, käydään samallaisia kiivaita väittelyitä Moskovan liittymisehdoista. Ranskan sosialistipuolueen kaksi jäsentä, Marcel Cachin ja puoluesihteerit Frossard, jotka olivat tutkimusmatkalla Venäjällä Kommunistisen Internationalen toisen kongressin ajalla, ottivat osaa kongressiin neuvottelevina edustajina. Ranskaan palattuun nämä edustajat, molemmat entisiä keskustaryhmän miehiä, ryhtyivät innokkaasti puoltamaan ehtojen hyväksymistä. Toiset keskustalaiset, kuten Jean Longuet, Paul Favre, y. m. ovat ryhtyneet vastustamaan ehtojen hyväksymistä. Longuet puheessaan Lontoossa syyskuulla lausui, että ranskalaiset sosialistit vaikka seisovatkin tinkimättömästi Venäjän vallankumouksen puolella, eivät tahdo venäläistä kansainvälistä, vaan ne tahtovat kansainvälisen kansainvälisen.

Kiistaa liittymisehtojen hyväksymisestä Ranskan puolueessa käydään puolueen sanomalehdissä ja puolueen paikallisjärjestöissä. Asia lopullisesti ratkaistaan marraskuun loppupuolella pidettävässä puoluekokouksessa. Tämän yhteydessä mainittakoon, että Ranskan ammattijärjestö — Confederation Generale du Travail — äskeisessä kokouksessaan, Orleansissa, kolmeneljänosan äänten enemmistöllä kieltäytyi yhtymästä Kommunistiseen Internationaleen ja päätti edelleen pysyä n. s. Amsterdamin ammatillisessa Internationalessa.

Sveitsi. — Sveitsissä on käynnissä sama kiivas taistelu Internationaleky-symyksestä sosialidemokratisen puolueen sisällä. On muistettava, että Sveitsin sosialidemokraattinen puolue kokouksessaan vähän jälkeen Kommunistisen Internationalen perustamisen, päätti liittyä siihen, mutta päätös tuli jäsenistön yleisäänestyksellä hyljätynsä. Siitä saakka puolue on ollut erossa kummastakin Internationalesta. Mutta vähäistä ennen Kommunistisen Internationalen toisen kongressin pitämistä sosialidemokratisen puolueen toimeenpaneva komitea suunnitteli uudelleen yhtymistä ja teki jonkunlaisen päätöksen asiasta. Mutta Moskovan liittymisehtojen tiedoksi tultua sosialidemokratisen puolueen kansallisneuvosto kokouksessaan Oltenissa lokakuun 15 päivänä 47 äänellä 27 ääntä vastaan päätti hyljätä liittymisehdot. Sveitsissäkin pidetään puoluekokous lähitulevaisuudessa ja sillekin selitetään hajaannuksen uhkaavan sosialistien voimia.

Tshekko-Slovakia. — Kommunistinen liike laajemmassa merkityksessä uudessa Tshekko-Slovakian tasavallassa on vasta nuori. Maassa tosin on jo pitemmän ajan ollut pieni itsenäinen kommunistipuolue, mutta se ei ole kyennyt vetämään jäseniä pois vanhasta sosialidemokraattisesta puolueesta, jolla on 74 tshekkiläistä ja 31 saksalaista edustajaa parlamentissa ja joka viimeisissä yleisissä vaaleissa sai 2,878,548 ääntä kaikkien toisten puolueiden saadessa yhteensä 2,966,503 ääntä. Mutta vanhan puolueen sisällä kommunistinen ryhmä on kasvanut huomattavasti. Jo ennen viime elokuuta, jolloin Kommunistinen Internationale julkaisi ne ehdot, jolla sosialistisia puolueita siihen otetaan, olivat kommunistit onnistuneet valtaamaan useita paikallisia puoluejärjestöjä ja evästäneet niiden edustajat äänestämään Kommunistiseen Internationaleen yhtymisen puolesta puoluekokouksessa, joka piti pidettävän syyskuun viime viikolla. Sosialidemokraattisen puolueen toimeenpaneva komitea kuitenkin 38 äänellä 18 ääntä vastaan päätti lykätä kokouksen pidon joulukuun toiseen päivään. Kommunistinen ryhmä on tästä huolimatta pitänyt oman kokouksensa. Pitkässä päätöslauseessaan toimeenpaneva komitea selittää, että silloin kun edustajat valittiin ja eväs-

tettiin äänestämään Kommunistiseen Internationaleen liittymisen puolesta, puolueen jäsenistö ei tuntenut niitä ehtoja, jotka Kommunistisen Internationalen toinen kongressi asetti liittymisen tielle ja tästä syystä toimeenpaneva komitea ei voi pitää sellaisia evästyksiä ja edustajien valintaa jäsenistön mielipidetä edustavana uudessa tilanteessa.

Pragissa, Tšekko-Slovakian pääkaupungissa, ovat tšekkiläisen sosialidemokratian johtavan lehden, Pravo Lidun, kommunistiset työläiset vallanneet mainitun lehden kommunistiselle ryhmälle. Tästä seurauksena lehden toimittaja Joseph Stivin ja liikkeen johtaja Nemoc erosivat ja perustivat "uuden Pravo Lidun" jossa ajavat maltillisen ryhmän asiaa. Maaseudulla enemmistö puolueen lehdistä on maltillisen ryhmän käsissä. Ammattiunionit äsken antamassaan julistuksessa ilmoittavat olevansa puolueettomia sosialidemokratian sisäisessä riidassa.

Tšekko-Slovakian saksalainen sosialidemokratia, joka kuten edellä olevasta selviää, on melko voimakas poliittinen tekijä maassa, lokakuun alussa pitämäs-

Neuvosto-Venäjän yleinen syyttäjä
Avroff.

Kommunistien huoruttavimpia sanomalehtimiehiä, Pietarin Pravdan toimittaja,
Yassinsky.

sään puoluekokouksessa 293 äänellä 144 ääntä vastaan hylkäsi Kommunistisen Internationalen ehdot. Sama kokous kuitenkin tuomitsi Tšekko-Slovakian porvarillisen hallituksen orienteeruksen taantumuksellista Ranskaa kohden ja vaativat läheistä taloudellista yhteistoimintaa Neuvosto-Venäjän, Saksan ja Itävallan kanssa. Samalla vaadittiin muodostettavaksi tšekkiläisistä ja saksalaisista sosialidokraateista komissioni, joka tulisi sovittamaan teollisuuden yhteiskunnallistuttamista käytäntöön yli maan.

Arvellaan, että enemmistö tšekkiläisistä sosialidokraateista myös hylkää Moskovan ehdot.

Itävalta. — Saksalaisen Itävallan tasavallassa on ollut vallankumouksen alusta saakka kommunistinen puolue, joka on toiminut läheisessä yhteydessä Kommunistisen Internationalen kanssa ja kuten Friedrich Adler avoimessa kirjeessään Leon Trotskyille syyttää, on saanut rahallista avustusta Moskovasta. Puolue on kuitenkin tähän saakka ollut heikko. Kuten toisessa paikassa tässä numerossa ilmenee, se sai lokakuun 18 p. toimitetuissa parlamenttivaaleissa vain neljätoista tuhatta ääntä eikä onnistunut valitsemaan yhtään edustajaa.

Mutta Itävallan sosialidemokratiasessa puolueessa on "oikeistonsa" ja "va-

semmistonsa", viimeksi mainitun vaatlessa Moskovan ehtojen hyväksymistä. Puolueen enemmistö näyttää kuitenkin olevan näiden ehtojen hyväksymistä vastaan. Puolueen virallista kantaa parhaiden kuvannee Friedrich Adlerin lausunto, julaistu pariisilaisen l'Humaniten, lokakuun kolmannen päivän numerossa. Adler väittää, ettei riidan pääaiheena ole kysymys eri puolueiden autonomiasta, vaan kysymys on siitä tehdäänkö Internationalestä kaikki käsittävä, vaiko vain yhden ryhmän Internationale. Hän selittää Itävallan sosialistien uskon, että toisten maiden sosialistipuolueiden liittyminen Kommunistiseen Internationaleen tekisi siitä kaikki käsittävän Internationalen kaltaisen. Itävallan sosialidemokratian johtavana poliitikkana näyttää kuitenkin olevan "odotella ja tarkastella" asiain kehitystä.

Norja. — Norjan sosialidemokraattisessa puolueessa, joka kaikkein ensimmäisenä kokonaisuena puolueena yhtyi Kommunistiseen Internationaleen, on myös ilmennyt erimielisyyksiä Moskovan kongressin jälkeen.

Yhdysvalloissa. — Yhdysvaltain sosialistipuolue, kuten tunnetaan, päätti yleisäänestyksellä viime talvena yhtyä ehdoilla Kommunistiseen Internationaleen. Puoluesihteerin tämän päätöksen mukaisesti lähetti jäsenhakemuksen kommunistisen Internationalen toimeenpanevan komitean puheenjohtajalle, Zinovjeville. Sama yhtymispäätös hyväksyttiin uudelleen puolueen konventionissa, New Yorkissa, keväällä v. 1920, mutta samalla puolue määritteli ehtonsa. Kommunistisen Internationalen toimeenpaneva komitea ei ole kuitenkaan vastannut mitään puolueen jäsenhakemusanomukseen. Kommunistisen Internationalen liittymisehtojen tunnetuksi tultua Sosialistipuolueen toimeenpaneva komitea kokouksessaan Atlantassa, Ga., lokakuun alussa, hyväksyi päätöksen, jossa lausutaan, että Zinovjevin laatimat 21 liittymisehtoa tekevät puolueelle mahdolltomaksi luopua omista ehdoistaan ja liittyä K. l:n ja että toimeenpaneva komitea näin ollen katsoo edullisemmaksi puolueelle jäädä odottamaan myöhempiä tapauksia kansainvälisen tilanteen kehityksessä ottamatta osaa neljännen internationalen perustamishommaan, kuten Englannin itsenäinen työväenpuolue on esittänyt tai pyrkimättä täyttämään kolmannenkaan mahdolltomia ehtoja.

Socialistipuolueen presidenttiehdokas Eugene V. Debs täydellisesti hyväksyi toimeenpanevan komitean ottaman kannan ja huomautti:

"Miten voitte te alistaa puolueen ilman ehtoja johonkin sellaiseen, mikä on vasta muodostumisasteellaan.

"Jos te alistatte puolueen Amerikassa Leninin määrittelemään kansainväliseen ohjelmaan, tulisitte te ehdottomasti tappamaan puolueen. Se vihainen kindastelu mitä nyt käydään Moskovan ohjelmasta, on sitä mikä hajottaa puolueet ympäri maailman. Ensimmäinen mitä me tarvitsemme on puolue, ja jos te hävitätte puolueet, niin ette pääse minnekään.

"Moskovan ohjelma tahtoisii saattaa aseellisen kapinan kannalle. Moskovan toverit ovat anastaneet itselleen oikeuden määrätä taktiikan, ohjelman, aivan samat propagandaehdot kaikille maille. Se on naurettavaa, omavaltaista ja autokraattista, yhtä nurettavaa kuin jos me menisimme määrittelemään heille miten heidän on jatkettava heidän propagandaansa.

"Kolmas kansainvälinen on vielä kokeiluasteellaan. Siltikin se olettaa löytäneensä lopullisen keinon kaikkien kysymysten ratkaisemiseksi kaikissa maissa. On sokeaa pimeyteen syöksymistä hyväksyä sen ohjelma."

"Nyt meidän tehtävänämmä on kuluttaa kaiken alkamme ja kaiken anergiamme tehdäksemme vaalitaistelun onnistuneeksi. Muut asiat kylä huolehtivat itse itsestään.

“Minä olen sosialisti enkä kommunisti. Minun puolueeni on sosialistipuolue eikä kommunistipuolue. Jos Kolmas Internationale on yksinomaan kommunistinen, niin minä en voi yhtyä eikä minun puolueeni voi yhtyä siihen.

“Entisaikoina tapasivat kansalliset järjestöt muodostaa kansainvälisen. Nyt yrittää kansainvälinen järjestö muodostaa kansallisia järjestöjä. Me tulisimme menemään sisään kuten lampaat. Puolueella ei olisi mitään sanottavaa; kaikki olisi etukäteen päätetty Moskovassa.”

Ainoat maat, joissa Moskovian ehtojen tunnetuksi tuleminen ei ole aiheuttanut kiivasta puolueriitaa ja hajaantumista, ovat Englanti, Belgia ja Ruotsi, Englannissa on paljon pieniä kommunistisia ryhmiä, joiden yhteinen jäsenmäärä nousee noin 5,000, jotka selittävät kuuluvansa Kommunistiseen Internationaleen. Niiden vaikutus Englannin työväenliikkeeseen on vähäinen. Muussa työväenliikkeen osassa ei kiistää yhtymisestä ja ehdoista ole huomattavissa. Työväenpuolueen äänenkannattaja, Daily Herald, joka ennen Moskovian kongressia puolusti Kommunistista Internationalea, pitää ehtoja mahdottomina. Ruotsissa on pieni vasemmistososialistinen puolue, joka on kuulunut Kommunistiseen Internationaleen alusta alkaen. Belgian puolue-elämästä puuttuu tietoja.

Suomessa sosialidemokraattiset lehdet tuomitsevat Moskovian ehdot, Vasemmistolaiset lehdet kertovat myötätunnolla Kommunistisen Internationaleen päätoimikunnan, mutta eivät ole sanoneet mitään liittymisehtojen hyväksymisestä.

Loppujen lopuksi olkoon mainittu, että Moskovian ehdot näyttävät hajoittavan sosialistisen työväenliikkeen kakkialla. Ne tekevät työväestön kokoomisen myös mahdottomaksi, koska ne kieltävät kansanvallan työväenliikkeen sisälläkin ja keskittävät kaiken vallan maailman kommunistipuolueen keskuskomitean käsiin.

TEHTAIDEN VALLOTUS ITALIASSA

Toisen kerran tämän vuoden ajalla Italian palkkatyöläiset valtasivat käsiinsä niiden tehtaiden kontrollin, joissa he työskentelevät. Keväällä Italian hallitus agiteerasi tuotannon kohottamisen puolesta. Turinissa kehittyi tällöin palkkastaistelu, jolloin työläiset valtasivat ja käyttivät joitakin tehtaita. Työnteettäjät olivat uhanneet työnsululla ja työläiset vastasivat siihen tehtaiden valtaamisella. Hallitus tällöin jo joutui ilkeään asemaan — työläiset noudattivat tuotannon lisäämiskehoitusta ja työnantajat joutuivat pakostakin hallituksen politiikan vastustajan asemaan. Keväisen taistelun sopimisella, samoin kuin kaikkien palkkastaisteluiden sopimuksilla, on vain väliaikainen luonne. Ja niinpä palkkoihinsa tyytymättömät työläiset päättivät käyttää tätä uutta taistelutapaa laajemmassa mittakaavassa.

Ensinäkemällä tämä uusi taistelutapa viittasi vallankumoukseen ja sähkösanomissa, joita amerikalaisen lehtien kirjeenvaihtajat lähittelivät lehdiin tehtaiden ja maan valtaamisista Italiassa, puhuttiin paljon vallankumouksesta. Syndikalistit kaikissa maissa ylpeänä viittasivat “heidän oppinsa mukaiseen vallankumoukseen.” Mutta nyt kun tuon taistelun sauhu on hälvennyt ja mainingit taunneet, me huomaammekin, että kysymyksessä oli tavallinen palkkastaistelu, jossa työläiset käyttivät entisestään jyrkempiä menettelytapoja. Koetamme tässä antaa yksityiskohtaisen selostuksen tapausten kulusta.

Niihin lukemattomiin lakkostaisteluihin, jotka ovat seuranneet toinen toistaan Italiassa asepuolellan teon jälkeen, on ollut syynä Italian rahan arvon alituisen ale-

neminen ja siitä johtuva hintojen nousu. Elinkustannukset Italiassa ovat nykyään noin 4.48 kertaa niin korkeat kuin ennen sotaa ja metallityöläisten palkat ennen äskeistä tehtaitten valtausliikettä olivat niin alhaiset, että työläisperhe ei voinut niillä elää elleivät molemmat sekä perheen isä että äiti käyneet työssä.

Tilanteen ollessa tällainen metallityöläiset tekivät tehtailijain liitolle palkankorotusvaatimuksen. He perustelivat vaatimustaan elinkustannusten kohoamisella kuin myöskin sillä seikalla, että toisten teollisuusalojen työläiset ovat saaneet palkankorotusta senjälkeen kun heidän edellinen palkkariitansa sovittiin. Kesäkuun ajalla työnantajat eivät vastanneet mitään tähän vaatimukseen. Kun työläiset heinäkuulla painostivat vaatimustaan, tehtailijain liitto heinäkuun 15 päivänä antoi seuraavan julistuksen:

1. Että heidän teollisuutensa on niin huonossa tilassa, ettei se salli minäkäänlaisen palkankorotuksen myöntämistä.

2. Tehtailijat tahtovat, että metalliteollisuutta on harkittava kokonaan erillisenä muista ja että se mitä tapahtuu muilla teollisuusaloilla, ei koske heitä.

F. I. O. M. (Italian metallityöläisten järjestö) tämän jälkeen vaati tutkintoa ja valtuuksia tutkia syitä teollisuuden huonoon tilaan. Järjestö esitti, että sekalaisen komissionin, jossa olisi sappaneuvostojen (Comission Interne) jäseniä, sallittaisiin tutkia kysymystä, tarkastaa kirjoja jne. Jo näin aikaisin oli metallityöläisten järjestö omaksunut periaatteessa saada työläisille oikeus tarkkailla työnantajain kirjoja. Työnantajat vastasivat heti, että ammattisalaisuudet ovat tehtaan omistajan omaisuutta, joita ei koskaan luovuteta sivullisille."

F. I. O. M:n edessä oli tällöin kaksi vaihtoehtoa: luopua vaatimuksistaan, tai julistaa lakko. Mutta pelkkä lakko ei voinut tulla kysymyksenäkään. Ja niinpä työläiset päättivät koettaa uusia menettelytapoja. Kahdeksantunnin työpäivälaki oli voimassa. Metallityöläisten järjestö antoi määräyksen, etteivät sen jäsenet saa tehdä ylityötä. Tämän jälkeen he käyttivät kaikkia niitä keinoja, mitä työläiset yleensä työnantajaa pakottaakseen käyttävät julistamatta silti lakkoa. Kun ensiksi oli kieltäydytty tekemästä ylityötä, työläiset senjälkeen kokeilivat "ca canny"llä" (sabotaasilla) ja sen jälkeen tekivät työtä "säätäjien mukaisesti". Nämä menettelytavat suututtivat tehtailijoita ja jouduttivat ratkaisevan taistelun alkamista. Tuotantoa oli näillä menettelytavoilla alennettu 30 prosenttia alapuolelle normaalin. Kun tehtailijat ylimielisesti lausuvat, että tällainen koskee vain itseensä työläisiin, koska heille maksetaan kappaletyön perusteella, työläiset alensivat tuotantoa 50 prosentilla. Tällainen tilanne kesti noin kymmenen päivää.

Näiden kymmenen päivän kuluttua suuri milanolainen Romaio yhtiö, jolla on suuria valimoita ja jonka palveluksessa on noin kaksi tuhatta työläistä, yhtiöäkin julisti työsulun. Kun työläiset aamulla palasivat tehtaisiin, he huomasivat ne kuulariskuilla asetettujen santarmien miehittäviksi. Ensimmäinen isku oli annettu.

Tehtaan työläiset heti muodostivat taistelukomitean ja koneella kirjoitettu julistus hätäpikaa annettiin kaikille työläisille. Siinä lyhyesti lausuttiin vain työläisille: "Älkää poistuko tehtaista. Menkää tehtaisiin ja pysykää työssä." Samana päivänä työläiset valtasivat 300 tehdasta, punalippu nostettiin porttien yläpuolelle ja sisällä olevat miehet alkoivat kuumeisella kiireellä järjestää tehtaiden ja itsensä puolustamista ja järjestämään piikkilanka-aitauksia tehtaiden ympärille.

Mielenkiintoisen kuvauksen antaa näiden työläisten järjestön sihteeri Guarneri eräästä tällöin sattuneesta tapauksesta. Se tapahtui juuri samana päivänä kun Romaio-yhtiön tehtaissa julistettiin työsulku. Hallitus oli antanut paikalliselle prefektille määräyksen sekaantua asiaan tarkoituksella saada aikaan Jonkun-

lainen sovinto. Työläisten edustajat, heidän joukossaan edellämainitsemamme Guarneri, olivat yhdessä työnantajain edustajain kanssa prefektin virastossa Milanossa. "Kaikki tehtailijain edustajat hymyilivät itsekseen. He tiesivät kaappauksesta, jonka he olivat suunnitelleet. Samana iltana he olivat sopineet yleisen työnsulun alkamisesta. Mutta he eivät tienneet, että me olimme ehtineet edelle heitä. Joka minuutti aukesi viraston ovi sähkösanomapojan tuodessa tietoja prefektille, että työläiset ovat taas vallanneet uuden tehtaan. Me tiesimme sen. Tehtailijat eivät tienneet. Ja niinpä me jatkoimme keskustelua kaikessa sovinnossa. Tehtailijat hymyilivät kaiken aikaa ja prefekti näytteli jäykkää naamaa. Äkkiä hän nousi ylös ja lausui: 'Näyttää siltä kuin me kaikki leikkisimme jollakin, joka ei ole todellista. Työläiset ovat tänään vallanneet kaikki tehtaat tällä alueella.' Teidän olisi pitänyt nähdä tehtailijain naamat."

Milanon naimetallityöläisiä, seisomassa blekkauskeistä tehdyn barrelkaudin tukana vaihtimassa tehtaan portilla ehtelivät tehtaiden omistajain voimat pääse valloittamaan takaisin tehtaalta.

Tästä huolimatta tehtailijat julistivat työnsulun elokuun 24 p:nä. Tällä teollaan tehtailijat saattoivat itsensä hyökkääjän asemana aikana, jolloin noin 2,000 tehdasta yli maan oli jo työläisten hallussa.

Pääministeri Giolitti antoi hallitukselle määräyksen pysyä puolueettomana. Me emme voi sanoa, mistä tällainen puolueettomuus johtui — johtuiko se pelosta, että armeija ei ole luotettava tai Giolittin kaukonäköisyydestä. Kaikesta huolimatta Italian metallityöläisiä suuresti ihmetytti tämä puolueettomuus. Pääministeri oli kuuro tehtailijain pyynnöille, että heidän tehtaisiinsa olisi lähetettävä sotilaita väkivallalla poistamaan työläiset niistä.

Mutta hallituksen puolueettomasta esiintymisestä huolimatta työläiset jatkoivat tehtaiden linnoittamista. He löysivät suuria määriä pilkkilankaa valimoiden romukasoista. Vaunuja oli paljon. Pommeja ja vieläpä pieniä tykkipommejakin valmistettiin kiireellä tehtaissa. Miehet olivat tottuneet valmistamaan niitä sodan ajalla. Erikoiskomissioini muodostettiin ja puhelin-yhteys jär-

Jestettiin eri tehtaitten välille. Myöskin punakaarti muodostettiin ja kenraali nimitettiin. Hänen nimensä luonnollisesti on pidetty salassa.

Kun työvuorot oli järjestetty, joiden mukaan työläisten tuli olla kuusitoista tuntia tehtaissa ja kahdeksan tuntia ulkona, elintarpeiden hankinnasta oli huolehdittu ja vuoteita järjestetty koneiden viereen, miehet alkoivat työn. Ja nyt onkin mielenkiintoista tarkastella, mitä he tekivät näinä vapaaehtoisina vankeuspäivinä. Tämän kysymyksen kanssa on hyvin läheisessä yhteydessä toinen tärkeä tekijä heldän menestykseensä — teknikkojen ja insinöörien yhteistoinnista. Kaikki riippui teknikkojen ja insinöörien ottamasta kannasta. Bianchi moottoritehtaassa melkein kaikki insinöörit ja itse aslassa koko teknillinen työvoima pysyi paikallaan. Tehdas kävi kellon tarkkuudella. Siinä ilmeni samallaista innostunutta harrastusta, jonka sanotaan olevan ominaista kommunistien lauantailtatyölle Neuvosto-Venäjällä. Tuotanto kohosi 20 ja 30 prosentilla niissä tehtaissa, missä teknillinen työvoima pysyi paikoillaan ja missä ei ollut puutetta raaka-aineista. Innostus luonnollisesti alkoi haihtua heti senjälkeen kun tehtailijat ilmoittivat, etteivät he tule maksamaan tänä aikana tehdystä työstä, vaikka työläiset olivat tehneet työnsä hyvin. Työkuri oli tarkka ja joissakin tapauksissa työläisiä eroitettiin. Klassillisen esimerkin hyvästä kurista antoi Dalmine tehdas Bergamossa, missä kaikki muut, paitsi liikkeen johtaja, pysyivät työssä. Useissa tapauksissa liikehuoneiden ostajat ja myyjät pysyivät tehtaissa työläisten kanssa ja suorittivat toimensa kuten toisetkin.

Osto ja myynti suoritettiin kuten tavallista tehtaiden välillä. Polkupyöriä, automobileja ja niiden osia myytiin yksityisille. Valimot hankkivat moottoritehtaille raaka-aineet. Tehtaiden yksityiset liikeuttavat (jossakin määrässä) edelleenkin ottivat jakeakseen tilaamia tavaraita. Raaka-aineita pakkoluovutettiin rautateiltä kuin myöskin useita hiilikaivannoita ja muita sellaisia tuotantoaloja, joiden tuotteet olivat tärkeitä metalliteollisuudelle. Yleinen myynti- ja osto-toimisto perustettiin Milanoon. Luonnollisestikaan työläiset eivät yrittäneetkään myydä tavaraita ulkomaille. Kaikki jutut sellaisesta ovat mielikuvituksen tuotteita. Siellä missä tehtaalla oli tuloja yli raaka-aineiden hintojen ja miesten palkkojen ylijäämä pantiin liikkeen tilille pankkiin. Työläiset maksoivat tällä ajalla itselleen keskimääräisesti 60 liiraa viikossa.

Syyskuun 10 päivänä Italian ammattijärjestön (C. G. L:n) kaikki johtajat kokoontuivat Milanoon keskustelemaan tilanteesta. Yli Italian välitti mitä suurin mielenjännitys. Kokous jatkui vuorokauden yhtäjaksaisesti ja lyhyen välitajan perästä piti vielä jälkeensä kahdeksan tuntia kestäneen istunnon. Lopulta edustajat äänestivät kahdesta — d'Aragonan ja Buccon — ehdotuksesta. D'Aaragona, Italian ammattijärjestön presidentti, yksinkertaisesti esitti, että tehtaiden valtaamisliikkeen on jatkettava ja että liikkeen johto on pidettävä ammattijärjestön käsissä ja että sosialistipuolue vain "avustaa" sitä tässä työssä. Buccon esitys oli kokonaan päinvastainen mikäli kysymyksessä oli näiden kahden järjestön osa liikkeen johdossa. Kysymyksessä oli myös väkivaltaisen vallankumouksen ja rauhallisen kehityksen välinen ero. Työläisten edustajat valitsivat tällä kertaa viimeksimainitun tien. Äänestyksen tulos oli seuraava:

	D'Aragonan esityksen puolesta	Buccon esityksen puolesta
Paikallisjärjestöt	196,370	301,185
Ammattijärjestöt	394,855	108,384
Yhteensä	591,225	409,569

D'Aragonan esitys tuli näin muodoin hyväksytyksi 181,656 äänen enemmistöllä. Metallityöläiset, joita asia suoraan koski, eivät ottaneet osaa äänestykseen. Sanotaan, että jos hekin olisivat äänestäneet, olisi d'Aragonan enemmistö ollut paljon suurempi, sillä metallityöläisten yleisjärjestön sihteeri, Bruno Bruozzi, vaikka onkin kommunisti, on ammattiunionien autonomian innokas puolestaja taloudellisissa kysymyksissä ja jyrkästi vastustaa puolueen johtoa taloudellisuontoisissa lakoissa.

Kun äänestys päättyi näin, voi d'Aragona hyväksyä pääministeri Giolittin kutsun saapua yleiseen neuvotteluun Roomaan. Nämä neuvottelut pidettiin syyskuun 15 päivänä d'Aragonan lähetystön, prefektien ja tehtaiden omistajain läsnäollessa. Tämän neuvottelun tuloksena julaistiin kuuluisa *De e r e t o*, jossa tunnustetaan työläisten oikeus olla osallisina kaikkien tehtaiden raha-asiain ja taloudellisten seikkain hallinnossa ja jossa määrätään tehdasneuvostojen perustaminen maahan. Parlamentin on ensimmäisinä kahdeksana päivänä kokoontumisenä järkeen suunniteltava keinot, joilla tämä periaate sovelletaan käytäntöön.

Vaikka tämä tehtaiden valtaamislake ei johtanutkaan vielä, kuten herkkäuskoisimmat odottivat, työvänehallituksen perustamiseen ja yhteiskunnalliseen vallankumoukseen, se kuitenkin päättyi työläisten huomattavalla voitolla. Sopimuksessa, joka edellämainitussa neuvottelussa tehtiin, on kaksi osaa. Ensimmäisessä osassa myönnetään, metallityöläisille, jotka taistelun alkoivat neljän liiran palkankorotus päivää kohden ja kuusi vapaapäivää vuodessa täydellä palkalla. Toinen osa koskee kaikkia teollisuuslaitoksia. Sillä ja niillä muodoilla, jotka parlamentin on läheisessä tulevaisuudessa laadittava, pyritään järjestämään teollisuus sille pohjalle, että työläiset tulevat osallisiksi teollisuuden raha-asiain ja teknilliseen johtoon ja työnteon hallintoon. Tämä merkitsee jotakin paljon enemmän kuin pelkkä voittojen jakaminen. Työläisillä on oikeus tarkastaa tehtaiden kirjat, heillä on tilaisuus tutustua jokaisen liikkeen liikesalaisuuksiin jne. Työläiset, jotka kälken voiton luovat, ovat oikeutettuja ottamaan selville tehtaiden ostot ja myynnit, raaka-ainoiden hinnat, tarjouksien teon kuin myöskin voitot ja tappiot. Työläinen tämän mukaan on oleva todellinen liikekumppani, eikä pelkkä osakas.

Kaikki tämä on vielä vain paperilla. Parlamentti ei ole vielä järjestänyt sen yksityiskohtia. Työläiset puolestaan vaativat lakiin sisällytettäväksi seuraavat oikeudet itselleen:

1. Raaka-ainoiden ostaminen on jätettävä työväen neuvostojen käsiin.
2. Tuotteiden myynti on tapahtuva työläisten neuvoston valvonnan alaisena.
3. Työläisten neuvosto määrää tuotteiden hinnan.
4. Palkka-asteikkojen määrittäminen on jätettävä työväen neuvostoille.
5. Kaikkien lossaamattomien tavaroiden kontrolli on jätettävä työväen neuvostoille.
6. Työväen neuvoston päätettäväksi on jätettävä mihinkä tehtävään kukin työläinen parhaiten soveltuu.
7. Työläisten neuvoston on alistuttava teollisuuslaitoksissa vallitseviin työsuhteisiin.
8. Teollisuuslaitosten yleisten kustannusten kontrolli on jätettävä työväen neuvoston käsiin ja neuvoston on eritoten rajoitettava voittoon osallisten nykyisten omistajien ja johtajien kustannuksia.
9. Työläisten neuvoston on päätettävä uusien koneiden tarpeellisuudesta.
10. Terveysolojen valvominen kuuluu työväen neuvostolle.

Näiden lisäksi on ohjelmassa useita pienempiä, joskin työväen eduille tärkeitä vaatimuksia.

Jos kaikki tuo lopullisesti toteutuu, niin sen hyödyllisyys, niin Italian sosialistit lausuvat, riippuu tämän uuden asean käyttäjän, työläisten tahdosta. Työläiset kuitenkin aikovat kokeilla sillä kaikessa laajuudessaan.

Näillä ehdoilla päättyi työläisten suuri tehtaiden valtausliike Italiassa. Tehtaat luovutettiin takaisin niiden omistajille ja työt jatkuvat entiseen tapaan. Taistelun lopullinen muoto on nyt käytävä parlamentissa. Kuinka se siellä päättyy, on vaikea sanoa. Sosialistit eivät ole siellä enemmistönä. Porvariston edustajat voivat vielä tinkiä siitä, minkä hallitus edellä selitetyssä sopimuksessa oli pakoitettu myöntämään.

Italian työläisten voitto ei myöskään vielä oikeuta mitään ratkaisevaa sanomaan siinä suhteessa, että se osoittaisi rauhallisen yhteiskunnallisen vallankumouksen mahdolliseksi mainitussa maassa. Se luonnollisesti viljaa sellaiseen mahdollisuuteen ja epäilemättä on suurentanut rauhallisen kumouksen mahdollisuuteen luottavien rivejä. Vasta tulevaisuudessa kun nähdään mitä tämä voitto käytännössä merkitsee, voidaan näihin kysymyksiin vastata.

Tehtaiden valtauksen kanssa yhtä rintaa kävi talonpoikain toimeenpanema aatelisten maiden anastus Etelä-Italiassa ja Sisiliassa. Sekin kävi rauhallisesti ja mikä merkillisintä, katollainen papisto johti talonpoikia näissä aatelisten suurtilojen valtauksissa. Pääministeri Giolitti on antanut ymmärtää, että talonpojille annetaan omistusoikeus valtaamiinsa maihin.

Mutta omistava luokka yhä edelleen on valtion ja taloudellisen elämän ylimässä kontrollissa Italiassa.

NEUVOSTO-VENÄJÄN RAUHAN- POLITIikka.

Suomen ja Neuvosto-Venäjän rauha. — Rauhanneuvotteluja Suomen ja Neuvosto-Venäjän välillä on käyty melkein koko kesän Tartossa, Virossa. Neuvottelut useasti ovat olleet keskeytyksissä alkaakseen taas uudelleen. Niiden kohtalo näyttää olleen suuresti riippuvainen sotaonnesta Puolan rintamalla. Niin kauan kun puolalaiset olivat voitolla kevätkesällä, Suomen rauhanlähetytö vaati mahdottomia ja kun Neuvosto-Venäjän aseita onni suosi ja Englanti oli käymäsilään rauhallisiin suhteisiin Venäjän kanssa, ei Venäjän neuvostohallitus näyttänyt olevan halukas tekemään suurempia myönnytyksiä valkoiselle Suomelle, vaikkakin se on johdonmukaisesti noudattanut oikeudenmukaista rauhanpolitiikkaansa.

Mutta rauha Neuvosto-Venäjän ja Suomen välille lopullisesti tuli. Ensimmäinen hyväksyttiin aserauha ja lokakuun 14 päivänä allekirjotettiin lopullinen rauha.

Suomen työläisille ovat kuitenkin kaikista tärkein rauhansopimuksen poliittinen kohta, koska se kaikesta päättäen lähentää luokkasotavankien täydellistä armahtamista ja kansalaisvapauksien heille palauttamista. Tämän artiklan merkityksestä ei Suomessa näytä oltavan aivan yksimielisiä. Helsingin Sanomat tulkitsevat sitä seuraavalla tavalla:

”Tämän kohdan mukaan Suomen kansalainen, joka on tuomittu rangaistukseen Venäjän eduksi tekemästään rikoksesta Suomen poliittista tai yhteiskunnallista järjestystä vastaan, vapautetaan enempää rangaistusta kärsimästä; samaten vapautetaan enempää rangaistusta kärsimästä Suomen kansalainen, joka

on tuomittu siitä, että hän on ollut yhteydessä Venäjän sotajoukkojen tai hallituselementtien kanssa. Jos hän on sellaisesta rikoksesta syytteessä tai vangittuna tai jos häntä vastaan ei ole vielä syytettyä nostettu, raukeaa syyteoikeus häntä vastaan, olkoonpa hän maan rajojen sisä- tai ulkopuolella, eikä vastedes sellaista syytettyä saa enää panna vireille. Samalla määrätään, että Suomessa julkaistut armahdukset on sovellettava myös henkilöihin, jotka ovat paenneet Venäjälle.

“On syytä tarkastaa, mitä nämä määräykset asiallisesti sisältävät.

“Aikuosa tarkoittaa nähdäksemme yhdistettyä valtio- ja maanpetosta. Valtiopetos on rikos valtiollista ja yhteiskunnallista järjestystä vastaan, jota vastoin maanpetos on toimintaa vihollisen hyväksi. Tässä on sen mukaan kysymys sellaisten rikollisten armahtamisesta, jotka on tuomittu valtiopetoksesta sekä sen yhteydessä tehdystä maanpetoksesta. Tohtori Frey on tosin lehdissä julkaistussa

Punainen armeijan harjoittelujoukko.

haastattelussa selittänyt, että kysymyksessä olevan kohdan mukaan armahdettai- siin vain maanpetos-rikoksesta, jota vastoin ne, jotka on tuomittu kummastakin rikoksesta, edelleen saisivat kärsiä valtiopetoksesta tuomittua rangaistusta. Kohdan sanamuoto on kuitenkin ristiriidassa tämän selityksen kanssa. Siitä käy nim. selville, että koko yhdistetty rikos armahdetaan.

“Valtiopetoksesta ja maanpetoksesta ovat valtiirikosoikeudet yleensä tuominneet kapinalliseen johtajat; on nim. katsottu, että valtiokaappaus tehtiin Venäjän eduksi ja Venäjän avulla ja että ainakin johtoasemassa olleet ovat olleet siitä tietoiset. Nämä johtajat tulevat siten tämän määräyksen kautta armahdetuiksi. Ja armahdus käsittää täydellisen armahduksen: “heidät vapautetaan enempää rangaistusta kärsimästä”. He saavat siis myös kansalaisluottamuksensa takaisin ja heidän armahduksensa on lopullinen, t. s. he eivät joudu vain ehdonalaiseen vapauteen.

“Sama armahdus tulee ehdotuksen mukaan niittenkin hyväksi, jotka ovat tehneet itsensä syyppääksi samaan rikokseen, nim. yhdistettyyn valtio- ja maanpetokseen, mutta joita ei vielä ole tuosta rikoksesta tuomittu. Täysin armahdetuiksi tulevat siten kaikki nekin kapinalliseen johtajat, jotka ovat paenneet Venäjälle tai muualle.

“Mitä sitten kapinallikkeeseen osaaottaneisiin suomalais. tulee, jotka ovat paenneet Venäjälle, armahdetaan heidät täydellisesti siitä rikoksesta, että he sieltä äin ovat Suomea vastaan taistelleet ja vahingoittaneet omaa maataan. Kapinallikkeen yhteydessä tekemästään valtiopetosrikoksesta saavat he sitävastoin vain sen armahduksen, mikä sisältyy Suomessa varhemmin julkaistuihin armahduksiin, t. s. heidät yleensä lasketaan ehdonalaiseen vapauteen ja jäävät kansalaisluottamusta vaille.

“Armahduskohdan loppuosa on laadittu sellaiseen muotoon, että siitä helposti saa sen käsityksen, ikäänkuin edelliset armahdukset ilman muuta voitaisiin ulottaa Venäjälle paenneisiin kapinallisiin. Niin ei kuitenkaan ole asianlaita. Mitä ainakin viime tammikuussa julkaistuun armahdukseen tulee, kohdistui se nimenomaan vain niihin kapinallisiin, jotka sitä ennen oli tuomittu, siis pääasiallisesti sellisiin, jotka jo osaksi olivat rangaistuksensa kärsineet. Niitten armahtaminen, joitten syyllisyys on sama kuin aikaisemmin armahdettujen, on niin ollen aivan uusi asia, eikä tässä voi olla siis kysymys muusta kuin uuden armahduksen julistamisesta heihin nähden, mutta pääasiallisesti samojen periaatteiden mukaan, jotka sisältyvät varhempiin armahduksiin. Ihan samojen periaatteiden soveltamisesta ei heihin nähden ole kysymys, koska he eivät lainkaan ole rangaistusta kärsineet, vaan päinvastoin sinä aikana, jolloin heidän toverinsa ovat istuneet kuritushuoneessa, jatkaneet “rikostaan” maataan vastaan. Heidän armahtamisensa on siten asiallisestikin toista kuin aikaisemmin tapahtuneet armahdukset.”

Tarton rauhanneuvotteluja seuraamassa ollut Suomen Sosialidemokraatin kirjeenvaihtaja, Yrjö Räisänen, selittää taas rauhansopimuksen artiklaa seuraavaan tapaan:

.. Suomen ja Venäjän välillä syntyvä rauha vie amnestiakysymyksiämme pitkän askeleen eteenpäin. Rauhansopimukseen otettava pykälä, joka on ollut monenlaisten kehitysvaiheiden alainen, ei tietenkään vielä sellaisenaan tätä kipeää kysymystä ratkaise, mutta se on avain sen lopulliseen ratkaisuun.

Ehdotus armahdus-artiklaksi (mikä sittemmin hyväksyttiin) sisältää vain sen, että rangaistus seuraamuksista vapautetaan kaikki maanpetoksesta tuomitut, syytetyt ja syytteesen pantaviksi aiotut. Samalla sovelletaan heihin niistä muista rikoksista, joita ovat tehneet, samoja armahduksia, kuin muihinkin Suomen kansalaisiin.

Kuten tiedämme, ovat kansalaissotaan osanotosta rangaistuksiin tuomitut kapinalliset miltei säännöllisesti saaneet rangaistuksen myöskin valtiopetoksesta. Venäjältä palaavia, kansalaissotaan osaaottaneita työläisiä voidaan edelleen siis tuomita valtiopetoksesta, ja jos tuomiot ovat niin suuria, että nyt voimassaolevat amnestiat eivät niihin ylety, joutuvat he istumaan. Linnassa olevat valtiorikosvankimme tullaan myös tämän rauhansopimukseen otettavan artiklan nojalla vapauttamaan vain maanpetostuomiosta, mutta ei siitä mitä heille on tuomittu valtiopetoksesta.

Että rauhansopimukseen otettava amnestia-artikla ei tule säätämään vapautusta valtiopetoksesta, johtuu siitä, että rauhanvaltuuskunnan porvarilliset jäsenet näkisivät siinä Suomen valtion suvereenisuuden loukkauksen. Maanpetos sisältää näet aina Jonkunlaista yhteyttä vieraan vallan kanssa, joten se voidaan rauhankeskusteluissa ottaa käsiteltäväksi ja sisältävätkin monet rauhansopimukset tällaisista artiklan, mutta valtiopetoksessa ei ole mitään “salajuonia vihollisen kanssa.”

Suomalaiset lainoppineet, porvarillisetkin, lienevät kuitenkin jotenkin yksimielisiä siitä, että niissä oloissa, joissa Suomessa v. 1918 elettiin, toimittiin ja

tapeltiin, oli hyvin valkea eroittaa valtio- ja maanpetosta toisistaan. Ja tosiasia lienee edelleen, että valtiorikosoikeuksissamme, joissa, tuomituavien suuren palkjouden vuoksi, jaettiin oikeutta usein pikaoikeuksien vauhdilla, ei läheskään aina maltettu oikeudenva'alla punnita valtio- ja maanpetosta erittäin, vaan paiskattiin ne usein yhdessä, vaakakuppiin — sillä rikoksiahan ne olivat ja suuria molemmat — ja annettiin yhteistuomio valtio- ja maanpetoksesta.

Kun näin ovat asiat, niin joudutaan käytännöllisiin vaikeuksiin tätä rauhan-artiklaa voimaan saattaessa. Siinä tulee sellainen puntarointi, että varmaan siihen vyyhteen sotkeutuu ovelinkin paragraafimestari. Koko laajoissa porvarillisissa piireissä, monarkistisissakin, aletaan jo vapautua siitä vainohulluudesta, jota valkoinen Suomi on kansalaissodan jälkeen potenut ja katsotaan ajan tulleen saat-taa historiaan tämä nyt vielä elettävänä oleva "valtiorikosten aikakausi". Ja kun tehtävän rauhansopimuksen amnestia-artikla antaa siihen hyvän lähtökohdan, niin on hyvin luultavaa, että lopullinen amnestia voitanev säätää jotenkin samoihin aikoihin kuin rauhansopimus joutuu eduskunnassa käsiteltäväksi.

Mutta jos amnestia-artiklasta, sitä käytännössä soveltaessa, joudutaan tällai-siin johtopäätöksiin, niin eipä muuhun voi tulla silloinkaan kun vertailee valtio- ja maanpetosrikoksia toisiinsa. Kuten tunnettua, pitää rikoslakimmekin maan-petosta suurempana rikoksena kuin valtiopetosta. Sehän määrää korkeimpana rangaistuksena maanpetoksesta kuolemantuomion, mutta valtiopetoksessa tyytyy elinkautiseen kuritushuonerangaistukseen. Ja sikäli kuin saatan muistaa yleistä isänmaallista mielipidettä niiltä ajoilta, jolloin J. L. Runebergin "Maamme"-lau-luun sijoittama ennustus "sun kukoistukses kuorestaan kerran viel' puhkeaa", toteutui, suhtautui se erikoisen halveksivasti Juuri tuohon työväen puolen teke-mään maanpetosrikokseen, joka leimattiin niinkuin sanat eräässä valtiorikosoikeuden pöytäkirjassa kuuluvat, "rikolliseksi yhdynäksi venäläisen kanssa". Valtiopetosta, vaikka sekin oli tärkeä rikos "maailman kansanvaltaisinta eduskun-taa" ja hallituskomentoa vastaan, saatiin sentään paremmin sietää, vaikka ei suinkaan sitäkään puolta Suomen työväen synnillisyydestä liialla lempeydellä koh-deitu. Jos nyt tästäkin vedämme johtopäätöksen, niin voimme sanoa, että maan-petos jo lain mukaan on suurempi rikos kuin valtiopetos ja lisäksi vielä on suo-malainen isänmaallinen mielipidekin pitänyt maanpetosta törkeämpänä rikoksena kuin valtiopetosta, joten, kun maanpetoksesta armahdetaan, vaatii oikeus ja koh-tuus, että valtiopetoksestakin annetaan armon ja anteeksiantomuksen käydä an-karan oikeuden sijasta.

Tulevaisuus osoittaa kuinka pitkälle Suomen valkoinen porvari katsoo rau-hansopimuksen velvoittavan häntä menemään armahdusasiassa.

Puolan ja Neuvosto-Venäjän aserauha. — Neuvottelut, jotka johtivat aserau-han allekirjoittamiseen Puolan ja Neuvosto-Venäjän välillä lokakuun 13 päivänä ja joka rauha tuli voimaan lokakuun 18 p., venyivät tavattoman pitkiksi. Neu-vosto-Venäjä yleistä rauhanpolitiikkaansa noudattaen on alusta saakka tarjonnut Puolalle rauhaa, mutta Puolan kiihkokansallinen hallitus, jolla oli lakkaamatta mie-lessään alueittensa laajentaminen Venäjän kustannuksella, sen sijasta, että olisi tehnyt rauhan Venäjän kanssa, alkoi huhtikuulla Ranskan yllyttämänä ja tuke-mana hyökkäyksen Venäjälle. Puolan armeija tällöin eteni noin 200 mailia itään-päin puhtaasti venäläiselle alueelle siitä rajasta, jonka Versaillesin rauhansopi-muksessa määritettiin Puolan rajaksi idässä. Sotaonni kuitenkin kääntyi vas-taiseksi Puolalle ja Neuvosto-Venäjän joukot olivat yhteen aikaan jo muutaman kymmenen mailin päässä Puolan pääkaupungista, Warsovasta. Mutta tällöin-kään Puola ei ollut halukas solmiamaan aserauhaa ja alkamaan neuvottelemaan

yleisestä rauhasta. Oikeammin Ranska, jonka kenraalit olivat saapuneet Warsvaan järjestämään sen puolustusta ja joka oli hankkinut Puolalle aseita ja ampu-
matarpeita, ei antanut Puolan solmia aserauhaa. Puola pitkitteli aserauhaneu-
vottelujen alkamista toivossa, että se liittolaisten antamalla avulla voi torjua Neu-
vosto-Venäjän armeijat ja puristaa Venäjältä paremmat rauhanehdot. Sitte kun
Neuvosto-Venäjän armeija oli kärsinyt tappion Warsvan edustalla ja oli pakoi-
tettu perääntymään kauas itään, Puolakin katsoi olevansa tilaisuudessa alkamaan
aserauhaneuvottelut. Nämä neuvotelut pidettiin Riikassa ja pääkohdat tuossa
aserauhassa ovat:

1. Vihollisuudet on lopetettava kuuden päivän kuluttua sopimuksen tultua allekirjoitetuksi.
2. Kummankin puolen sotajoukot vetäytyvät sovitulle linjalle seitsemän päi-
vän kuluttua sen jälkeen kun aselesopimus on astunut voimaan.
3. Sotilas- ja siviilivarastoita sekä vissi määrä rautatietarpeita ei tarvitse
poistaa armeijain mukana.
4. Aseleporajan itäpuolelle on muodostettava kolmekymmentä kilometriä le-
veä puolueeton alue, puolalaiset saaden sen kautta oikeuden omiin alueisiinsa.
5. Veljeily armeijain välillä kielletään.
6. Aselesopimus tulee pysymään voimassa 25 vuorokautta.

Aserauhaa luonnollisesti voidaan jatkaa molemminpuolisella sopimuksella.
Siinä ei kuitenkaan puhuta mitään lopullisten rauhanneuvottelujen alkamisesta.
Puola, liittolaisten painostamana on tahallisesti jättänyt tuon kohdan avonaiseksi.
Liittolaiset, jotka tähän mennessä ovat panneet luottamuksensa vastavallanku-
mouksellisiin Koltshakeihin, Denikineihin ja Judenitshaihin ja antaneet niille
avustusta satojen miljoonien dollareiden arvosta, mutta aina pettyneet, asettavat
nyt taas luottamuksensa Krimin niemellä toimivaan vastavallankumoukselliseen
kenraaliin, parooni Wrangeliin. Liittolaismaiden valtiomiehet toivovat nyt, että
tämä kenraali liittolaisten tukemana kykenee kukistamaan Venäjän työläisten ja
talonpoikain hallituksen ja saattamaan porvarit ja monarkistit uudelleen valtaan.
Ranska on jo julkisesti antanut tunnustuksensa Wrangelin hallitukselle. Puolan
ja Venäjän välisen rauhan solmiminen on lykätty epämääräiseen tulevaisuuteen
siksi, että se voitaisiin tehdä sen uuden tilanteen vaatimuksia vastaavasti, minkä
Wrangelin mahdollinen voitto synnyttää.

Toiselta puolen aserauha Puolan kanssa tekee neuvostohallitukselle mah-
dolliseksi lähettää suurempia joukkoja Wrangelia vastaan ja kukistamaan tämän
länsimaisen kapitalismin uuden toivon. Nyt jo on neuvostohallituksen joukkojen
hyökkäys alkanut ja Wrangelin armeija on kärsinyt ensimmäiset häviönsä. Wan-
gelille on käyvä samalla tavalla kuin on käynyt toisillekin vastavallankumouksel-
lisille kenraaleille, joita liittolaismaat ovat avustaneet.

Neuvosto-Venäjän aseilla kukistaminen osoittautuu mahdottomaksi. Euro-
pan liittolaisvallat muodostivat sarjan pikkuvaltioita entisen Venäjän valtakunnan
osista Neuvosto-Venäjän ympärille. Näillä itsenäisillä valtioilla oli kaksinainen
tarkoitus. Niiden oli oltava esteenä "bolshevismien levenemiselle länteen päin"
ja niiden oli "itsenäisyytensä" hinnasta käytävä sotaa Neuvosto-Venäjää vastaan
suurten länsimaisten imperialististen valtain vasalleina. Mutta nyt on käynyt
niin, että Armenia on tehnyt rauhan Venäjän kanssa, niin on tehnyt Suomi, Viro,
Latvia ja Liettua sekä Puola on tehnyt aserauhan.

Ja nyt kerrotaan, että Ranska, tuo mustimman taantumuksen tyyssija, koet-
taa järjestää valkoista Unkaria Neuvosto-Venäjää vastaan. Unkarin ja Ranskan
hallituksen välillä tehdyn salaisen sopimuksen mukaan Unkarin rautatiet ovat

joutuneet Ranskan kontrollin alaiseksi, samoin tärkeimmät teollisuusalat ja pankit. Unkarin armeijaa tulevat ranskalaiset upseerit komentamaan ja se pidetään valmiina hyökkäämään Venäjää vastaan. Mutta tällainen yritys varmastikin johtaa Unkarin ja vasalliherran, Ranskan, selkkauksiin balkanisoitun Keski-Europan toisten maiden kanssa.

Kaikki tämä vain osoittaa, että kansainvälinen kapitalismi tahtoo viimeiseen asti pitää kiinni valastaan Venäjän kansan yli.

Neuvosto-Venäjän ja Englannin kauppaneuvottelut. — Neuvottelut kauppasopimuksen aikaansaamisesta Neuvosto-Venäjän ja muun maailman välillä — erikoisesti Neuvosto-Venäjän ja Englannin välillä — ovat olleet yhdellä tavalla riippuvaisia sotaonnen vaihteluista Puolan rintamalla. Neuvosto-Venäjän armeijan ollessa Warsovan porteilla, Englannin hallitus näytti olevan hyvin myöntyväinen alkamaan kauppasuhteet Neuvosto-Venäjän kanssa ja ryhtymään myös yleisestä rauhasta neuvottelemaan. Itseasiassa tällöin kehittyi jo suoranainen riita Englannin ja Ranskan välille Venäjän politiikan johdosta. Ranska ei tahtonut olla millään tavalla osallisena neuvotteluissa Venäjän bolshevikien kanssa ja ikäänkuin mielenosotuksellisesti tunnusti kenraali Wrangelin hallituksen Krimillä. Mutta niin pian kuin sotaonne kääntyi vastaiseksi Neuvosto-Venäjälle, Englannin hallituksen harrastus taloudellisten ja poliittisten suhteiden alkamiseen Neuvosto-Venäjän kanssa laimeni ja Englannin ja Ranskan politiikka alkoi taas käydä yhteen suuntaan tässä asiassa. Englannin hallitus muodollisilla tekosyillä karkoitti maasta Neuvosto-Venäjän poliittisen edustajan, Leon Kameneffin. Kauppaedustaja, Gregory Krassin sai tosin jäädä maahan, mutta neuvottelut tämän jälkeen ovat olleet kokonaan keskeytyksissä.

Englannin hallituksen valtiovirastojen välinen komitea on kuitenkin laatinut viime heinäkuulla Englannin ja Neuvosto-Venäjän välillä tehdyn sopimuksen mukaisesti kauppasopimusluonnoksen näiden maiden välillä. Sopimusluonnos, joka julkaistiin Manchester Guardianissa lokakuun 8 päivänä, käsittää kymmenen pykälää ja on siksi pitkä, ettemme voi sitä kokonaisuudessaan tässä julaista. Luommekin siksi siihen vain lyhyen yleissilmäyksen. Alkulauseessa selitetään tällaisen välillisen sopimuksen tekeminen tarpeelliseksi siihen saakka kuin yleisellä rauhansopimuksella on näiden maiden taloudelliset ja poliittiset suhteet määritelty. Tämä väliaikainenkin sopimus kuitenkin perustuu Englannin hallituksen kesäkuun 30 päivänä v. 1920 Venäjän neuvostohallitukselle lähettämään noottiin, jonka neuvostohallitus hyväksyi, jossa nootissa molemmin puolin sitoudutaan lopettamaan vihollisuudet toislaan vastaan ja lakkaamaan käymästä agitatsionia toistensa valtiomuotoa ja yhteiskunnallista järjestystä vastaan. Tämän jälkeen ensimmäisessä pykälässä säädetään, että näiden maiden välillä tullaan sopimuksen voimaan tultua käymään kauppaa kaikilla muilla tavaroilla paitsi aseilla ja ammuksella. Toinen pykälä käsittelee kummankin maan kauppalaivoille annettavaa huomaavaisuutta toisen maan satamissa oheissa. Kolmannessa käsitellään venäläisten kauppaedustajain päästämistä Englantiin ja englantilaisten edustajain päästämistä Venäjälle ja näiden edustajain oikeuksia ja tehtäviä. Kummallakin maalla sen mukaan on oikeus estää epämieluisen henkilön maahan pääsy ja karkoittaa maasta sellaiset edustajat, jotka käyttävät valtuuksiaan ja asemaansa väärin. Neljännessä pykälässä määritellään poliittisten asiamestien toistensa maihin päästämistä koskevia selkkoja, heidän tehtäviään ja oikeuksiaan käyttäen kurilreja ja kuljettaa etuoikeutettua postia. Viidennessä pykälässä määritellään poliittisten edustajain oikeudet käyttäen sananlennätinlaitoksia ja salakieltä yleisen kansainvälisten säädösten asettamien rajoitusten sisällä.

Sopimusluonnoksen kahdeksas, yhdeksäs ja kymmenes pykälä ovat kaikista tärkeimmät. Kahdeksannessa pykälässä lausutaan, että Venäjän neuvostohallitus selittää tunnustavansa velvollisuudekseen maksaa Englannin alamaisille niiden hankkimista tavaroista tai antamasta palveluksesta neuvostohallitukselle tai Venäjän entiselle hallitukselle tai Venäjän kansalaisille, joista maksua ei ole suoritettu Venäjällä tapahtuneen vallankumouksen tähden. Yksityiskohtaiset keinot, millä nämä velat suoritetaan kuin myöskin muut kysymykset kummankin maan velallisuudesta toisilleen, määritellään siinä sopimuksessa, johon alkulauseessa viitataan. Englannin hallitus tekee puolestaan samallaisen tunnustuksen. Yhdeksännessä pykälässä Englannin hallitus selittää ei takavarikoivansa kultaa tai muita tavaroita, mitä neuvostohallitus mahdollisesti kuljettaa Englantiin avustaakseen kaupankäyntiä, ellei tuota kultaa tai muita tavaroita tunneta Englannin tai jonkun muun liittolaisvallan omaisuudeksi, Venäjän kansalaisen, Neuvostohallituksen tai Venäjän entisen hallituksen velan maksuksi. Kymmenennessä pykälässä Venäjän neuvostohallitus julistaa, ettei se tee minkäänlaisia vaatimuksia Englannissa olevien Venäjän entisen hallituksen rahastojen suhteen. Englannin hallitus antaa samallaisen varmuuden Venäjällä olevien Englannin hallituksen rahastojen suhteen. Nämäkin seikat lopullisesti määritellään rauhansopimuksessa.

Kuten sopimusluonnoksesta ilmenee, Englannin hallitus painostaa tsaarihallituksen velkojen maksamista. Mitään tietoa ei ole siitä hyväksyykö Venäjän neuvostohallitus tuollaisen kauppasopimuksen. Kuluneen kesän ajalla on Neuvosto-Venäjän ja ulkomaailman välillä ollut jonkun verran kaupankäyntiä ilman sopimuksiakin, mutta sen merkitys on vielä tähän saakka ollut vähäistä.

VAALEJA EUROPAN MAISSA.

Syys- ja lokakuun ajalla suoritettiin parlamenttivaaleja Tanskassa, Ruotsissa ja Itävallassa. Ruotsissa ja Itävallassa sosialistien edustajamäärä aleni, kun taas Tanskassa, jossa sanottavampaa hajaannusta ei ole tapahtunut sosialistien riveissä, sosialistit voittivat.

Syyskuun puolivälissä toimitettiin Tanskassa kansankäräjien vaalit. Kuten tunnettua olivat edelliset vaalit heinäkuussa. Nytemmin voimaan astunut uusi vaalilaki, jonka mukaan äänioikeusraja alennettiin 29 ikävuodesta 25 ikävuoteen, pakotti kuitenkin näin lyhyen ajan kuluttua uusimaan kansankäräjien kokoonpanon. Lisäksi sai myöskin äskettäin valtakuntaan liitetty Etelä-Jyllannin osa lähettää edustajansa kansankäräjille. Täten kansankäräjien edustajain luku nousi 140:stä 149:ään.

Uusien kansankäräjien vaalien tuloksia odotettiin ympäri Tanskan jonkinmoisella jännityksellä. Radikaalien kärsittyä heinäkuun vaaleissa musertavia tappioita toivottiin erittäinkin tähä taholla tappion korjaantumista. Se toivo osittain toteutuikin. Äänestyksen tulokset ja eri puolueiden voimasuhteet ilmenevät seuraavasta taulukosta:

Kansankärjävaalit syyskuussa v. 1920.

Puolue	Äänimäärä	Edustaja-	
		määrä	Pros. yht. äänimäärä
Venstre (talonpoikaipuolue)	409,903	51	33,9
Sosialidemokraatit	389,583	48	32,2
Oikeisto	216,397	27	17,9
Radikaalit (edistysmiel. puolue)	146,882	18	12,2
Elinkeinoharjoittajat	27,477	3	2,3
Slesvigin puolue	6,991	1	0,6
Marottin puolue	6,520	—	0,5
Kommunistit (n. s. vasemmistosos.)	5,152	—	0,4
	1,208,905	148	100,0

Edelläolevaan taulukkoon ei ole otettu vielä Fär-saarilla toimitettujen vaalien tuloksia. Todennäköisesti saa "venstre" eli talonpoikaipuolue täältä yhden edustajan, kuten viime vaaleissakin, joten kansankärjäin koko edustajamäärä tulee nousemaan 149:ään. Missä määrin eri puolueiden voimasuhteet ovat muuttuneet käy selville äänestystaulukosta (äänimäärien lisääntyminen johtuu etupäässä äänioikeusrajan alenemisesta ja Etelä-Jyllannin osanotosta vaaleihin):

Kansankärjävaalit heinäkuussa v. 1920.

Puolue	Äänimäärä	Edustaja-	
		määrä	Pros. yht. äänimäärä
Venstre	344,351	51	36,0
Sosialidemokraatit	285,166	42	29,9
Oikeisto	180,293	27	20,2
Radikaalit	109,931	16	11,2
Elinkeinoharjoittajat	25,627	4	2,7
	945,368	140	100,0

Kuten näkyy on sitten heinäkuun tapahtunut huomattavia muutoksia valitsijajoukkojen mielialassa etupäässä sosialidemokratian ja porvarillisen edistyspuolueen, radikaalien hyväksi. Sosialidemokraattien äänimäärä kohosi 29,9 pros. 32,2 prosenttiin, radikaalien 11,2 pros. 12,2 prosenttiin koko äänimäärästä. Sitä vastoin nykyiset hallituspuolueet, venstre (J. C. Christensenin talonpoikaipuolue) ja oikeisto kärsivät tappioita, edellisen puolueen äänimäärän laskiessa 36,0 pros. 33,9 prosenttiin, jälkimmäisen 20,2 pros. 17,9 prosenttiin. Merkittävä on ollut erittäinkin sosialidemokratian kasvaminen vanhassa Tanskassa (s. o. itman Fär-saaria ja Etelä-Slesvigiä). Sosialidemokratia sai nimittäin syyskuun vaaleissa täällä 383,203 ääntä venstren 386,761 ääntä vastaan. Erotus siis vain n. 3,500, sen ollessa vielä heinäkuun vaaleissa noin 60,000. Oikeiston ja oikeistokeskustapuolueen täten kärsimä tappio johtuu, paitsi epäilemättä alennetusta äänioikeusrajasta, myöskin niiden asemasta hallituspuolueina. Jouduttuaan oppositisionista hallitukseen ne ovat jo verrattain lyhyessä ajassa joutuneet valitsijoille osoittamaan kykenemättömyytensä ratkaista valitsijoita tyydyttävästi ne vaikeat taloudelliset kysymykset — joita nykyajan yhteiskunnallinen kriisi synnyttää kaikissa maissa — paremmin kuin edellinen radikaalis-sosialistinenkaan hallitus.

Päinvastoin on syytä olettaa, että mitä kauemmin nykyinen oikeistokeskustalain hallitus on ohjissa, sitä enemmän valitsijajoukkoja siirtyy vasemmistopuolueiden leiriin.

Ruotsin alahuoneen jäsenten vaaleissa salivat eri puolueet edustajia seuraavasti: vanhoilliset 72, talonpoikaispuolue 28, vapaamieliset 47, sosialidemokraatit 76 ja vasemmistososialistit 7. Edellisessä alahuoneessa puoluejako oli seuraava: vanhoillisia 57, talonpoikaispuoluelaisia 14, vapaamielisiä 62, sosialidemokraatteja 86 ja vasemmistososialisteja 11. Sosialidemokraattien edustajaluku väheni 8.6 osalla ja vasemmisto-sosialistien edustajamäärä aleni enemmällä kuin kolmannella osalla.

Itävallassa toimitettiin eduskuntavaalit lokakuun 18 päivänä. Näissä vaaleissa edustajia saivat eri puolueet seuraavasti: Kristilliset sosialistit (katolilaiset ja antisemitistit) 78, sosialidemokraatit 63 ja suursaksalaiset 34. Kommunistit eivät saaneet yhtään edustajaa. Heidän äänimääränsä nousi 14,100.

Itävallassa naiset käyttivät näissä vaaleissa ensimmäisen kerran äänioikeuttaan ja tunnettu itävaltalainen sosialidemokraatti, Otto Bauer, lausuu, että naiset aiheuttivat sosialidemokraattisen puolueen edustajamäärän alentumisen. Bauer lausuu, että 309,000 sosialidemokratian puolueen jäsenen vaimosta ja työvänjärjestöjen naispuolisesta jäsenestä vain 142,000 äänesti sosialidemokraattisen puolueen ehdokalta.

Kuten muistetaan olivat Itävallan sosialidemokraatit kokoomushallituksessa yhdessä kristillisten sosialistien kanssa. Kun työttömäin kapinat aiheuttivat sosialidemokraattien eroamisen hallituksesta, johti se yleisten vaalien toimittamiseen näin alkaisin. Tri Bauer lausuu, ettei sosialidemokraattisen puolueen jäsenet mene nyt muodostettavaan hallitukseen, vaan jäävät oppositioonin.

Itävallan sosialidemokraattisen puolueen edustajamäärän alentumiseen on syynä vielä hajaannus sosialidemokraattien omilla riveissä. Kommunistinen liike Itävallassa on heikko, kuten äänestyksen tulokset toteavat. Mutta sosialidemokraattisessa puolueessa on oma "vasen siipensä". Juuri kiivaimpana vaaligitaation aikana, lokak. 3 päivänä piti tämä vasen siipi kokouksen Wienissä, jossa oli 111 edustajaa läsnä Wienistä ja maaseudulta. Kokous päätti olla "myötätuntoinen Kommunistiselle Internationalelle", selitti pyrkivänsä yhteistyöhön Kommunistipuolueen kanssa ja tuomitsi sosialidemokraattisen puolueen johtajat, eritoten Friedrich Adlerin, hyvää tarkoittaviksi haaveilijoiksi, joiden horjuvat menetytyvät vahingoittavat työvänluokkaa. Vasemman siiven johtajat selittävät valmistautuneensa siihenkin, että heidät erotetaan sosialidemokraattisesta puolueesta lokakuun 25 päivänä pidettävässä puoluekokouksessa. Jos sosialidemokraatit päättävät mennä hallitukseen porvareiden kanssa, lausui vasemmiston johtaja Joseph Frey, vasen siipi eroaa puolueesta omasta tahdostaan ja yhtyy kommunisteihin. Arvelee vasemman siiven käsittävän noin kymmenen prosentin sosialidemokraattisen puolueen jäsenistöstä.

